

prof. dr hab. Arkadiusz LETKIEWICZ
Akademia Policji w Szczytnie

Szczytno 26.04.2025 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej
mgr. **Wojciecha Apiecionka**
na temat:

**„Usprawnienie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych
badań stanów technicznych pojazdów wpływających na poprawę
bezpieczeństwa w ruchu drogowym”**

opracowanej pod kierunkiem naukowym
prof. dr. hab. inż. Jarosława Wolejszo

promotor pomocniczy: dr inż. Wiesław Jaszczur

Światowe i wewnątrzpaństwowe wydarzenia ostatnich dekad wymuszają konieczność kompleksowego reagowania na zjawiska towarzyszące życiu społecznemu, które powodowane różnego rodzaju zagrożeniami, są przedmiotem troski specjalistów zajmujących się bezpieczeństwem i traktowane są jako problem rozwoju cywilizacyjnego. Ponadto stanowią one jedno z najpoważniejszych wyzwań dla współczesnego bezpieczeństwa państwa demokratycznego. Problemy towarzyszące temu procesowi mają zazwyczaj nieograniczony wymiar, na który składają się różne, niekiedy częściowe zagrożenia przyrodnicze i cywilizacyjne. Rodzi to konieczność stosowania różnych metod działania, aby zapobiegać ewentualnym skutkom sytuacji niepożądanych. Wymaga to również angażowania na tę okoliczność zróżnicowanych zasobów i rozwiązań spośród środków materialnych, prawnych czy organizacyjnych a także służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny. Najważniejszym podmiotem wspierającym skuteczność w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego oraz porządku publicznego, w tym także bezpieczeństwa w ruchu drogowym jest Policja. Równie ważną rolę w procesie zapewnienia bezpieczeństwa odgrywają biegli sądowi.

Jak słusznie zauważa Autor dysertacji: „... biegły sądowy to ekspert w danej dziedzinie, który posiada specjalną wiedzę teoretyczną i bogate doświadczenie zawodowe, powoływany jest w postępowaniu sądowym w celu przedstawienia fachowej opinii o okolicznościach mających istotne znaczenie dla wyniku sprawy sądowej, a których wyjaśnienie wymaga specjalistycznej wiedzy. Biegły sądowy musi posiadać nie tylko niekwestionowaną wiedzę i najwyższe kwalifikacje zawodowe, ale również cieszyć się zaufaniem publicznym oraz przede wszystkim wykazywać się sumiennością i bezstronnością¹”.

Na postrzeganie poziomu bezpieczeństwa w ruchu drogowym przez społeczeństwo wpływa oczywiście bardzo wiele czynników. Jednym z

¹ Zob. strona 14 dysertacji

najważniejszych są na pewno procedury wykrywania przyczyn wypadków, które to później powinny przekładać się na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym w przyszłości. W tym przypadku bardzo ważną rolę odgrywa sposób i skuteczność działań podmiotów odpowiedzialnych za ten obszar. Dlatego umiejętność antycypacji, sprawne reagowanie na potencjalne zagrożenia a także efektywne działanie na miejscu zdarzeń, w znacznym stopniu mogą kształtować postrzeganie bezpieczeństwa w świadomości społecznej oraz organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Tym to właśnie kwestiom i towarzyszącym im zagadnieniom Doktorant poświęcił treść dysertacji sygnalizowanej jej tytułem z wykorzystaniem różnych metod naukowych stosowanych w obszarze nauk o bezpieczeństwie i innych. Taka konstrukcja nosi znamiona racjonalności działań na rzecz rozwiązania założonych naukowych problemów i takie postępowanie należy uznać za zasadne, logiczne i celowe.

Biorąc powyższe za punkt wyjścia do oceny dysertacji, z zainteresowaniem odnoszę się do rozprawy Autora, który podjął się rozpatrzenia w sposób naukowy problemu, będącego – póki, co – niedostatecznie opisanym w wielu kwestiach w sposób nie tylko naukowy, a mogący stać się wielce interesującym, ale przede wszystkim bardzo użytecznym.

Ocena metodologiczna

Pan magister Wojciech Apiecionka problemom metodologicznym poświęcił pierwszy rozdział dysertacji, pt. *„Metodologia badań własnych”*. Autor omówił w nim podstawy metodologiczne przeprowadzonych badań, określił przedmiot i cele badań, wskazał główny oraz szczegółowe problemy badawcze, sformułował hipotezę główną oraz hipotezy szczegółowe. W rozdziale tym opisał również proces badawczy, a także wykorzystywane w dysertacji metody i techniki badawcze. Wskazał obszar i zakres badań oraz

ograniczenia badawcze. Ponadto przedstawił charakterystykę próby badawczej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że problemom szczegółowym właściwie przyporządkowano rozdziały merytoryczne w interesie weryfikacji przyjętych hipotez. Podniosło to czytelność metodologiczną procedur zastosowanych w niniejszej dysertacji.

Wskazując na ocenę metodologiczną rozprawy, chcę zwrócić uwagę na staranne określenie celu badań w sensie poznawczym, teoretycznym, praktycznym i eksploracyjnym. Podobnie oceniam dokładne przemyślenie oraz wyraźne i staranne określenie hipotez.

W mojej ocenie strona metodologiczna dysertacji nie budzi zastrzeżeń.

Ocena merytoryczna

Merytorycznie, dysertacja Pana mgr. Wojciecha Apiecionki jest rezultatem badań w odniesieniu do przedmiotu badań, którym był ***proces organizacji i realizacji pozyskiwania danych z powypadkowych badań stanów technicznych pojazdów***. Sytuacja problemowa wskazana przez Autora przyczyniła się do powstania celu badań, który o charakterze poznawczym skupia się na analizie rzeczywistych postępowań przygotowawczych prowadzonych przez organy procesowe a cel praktyczny związany jest z opracowaniem propozycji zmian w szerszym zakresie pozyskiwania przez biegłych sądowych danych z powypadkowych pojazdów, które przyczynią się do wyjaśnienia wieloaspektowego i wieloczynnikowego zagadnienia przyczyn zdarzeń drogowych.

Recenzowana dysertacja składa się z czterech rozdziałów. Jak już wspomniałem powyżej, w rozdziale pierwszym mającym tytuł „Metodologia badań własnych”² szczegółowo omówiono m.in. przedmiot oraz cel badań, problem badawczy, hipotezy robocze oraz wykorzystane do badań empirycznych metody i techniki. W rozdziale drugim „Identyfikacja procesu

² Zaskakujące jest, że sam Autor we wstępie do dysertacji tytułuje pierwszy rozdział inaczej niż w spisie treści.

pozyskiwania danych z badań stanów technicznych powypadkowych pojazdów”, dokonano przeglądu aktów prawnych dotyczących oględzin oraz opisano rolę opinii biegłego sądowego. Ponadto przedstawiono kryminalistyczne i techniczne metody oraz możliwości przeprowadzania oględzin powypadkowych pojazdów. Trzeci rozdział „Bezpieczeństwo ruchu drogowego w teorii i praktyce”, poświęcony został stricte bezpieczeństwu w ruchu drogowym. W rozdziale tym zdefiniowano pojęcie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, czynniki mające wpływ na jego kształt, wartość i istotę. Przedstawiono również kwestię uwarunkowania i znaczenia badania stanu technicznego powypadkowych pojazdów na poprawę bezpieczeństwa. Ponadto w rozdziale tym przedstawiono analizę przyczyn wypadków drogowych, w szczególności wpływ niesprawności technicznej pojazdu na bezpieczeństwo ruchu drogowego. Autor przedstawił także analizę statystyk związanych z przyczynami wypadków drogowych oraz korelacji z poprawą bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce. W czwartym rozdziale „Doskonalenie procesu pozyskiwania danych z powypadkowych pojazdów w obszarze bezpieczeństwa w ruchu drogowym”, została opracowana koncepcja pozyskiwania danych podczas oględzin powypadkowych pojazdów przez biegłego sądowego. Rozdział ten stanowi empiryczną część dysertacji, obejmującą badania Autora, przy uwzględnieniu opinii innych ekspertów, a także własnych obserwacji. Badania te stanowiły podstawę do zaproponowania przez Autora dysertacji zmian w procesie pozyskiwania danych z badań stanów technicznych pojazdów w obszarze poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W zakończeniu dysertacji dokonano podsumowania najistotniejszych treści związanych z wynikami badań, zamieszczono konkluzje ogólne i wnioski szczegółowe, odnoszące się do rozwiązania poszczególnych problemów badawczych i weryfikacji hipotez.

Uwagi końcowe

Chciałby zwrócić uwagę na sformułowanie samego tytułu dysertacji, który według mnie nie jest zbyt klarowny. Według mnie można było go przedstawić prościej. Mimo tego, w kontekście oceny merytorycznej należy podkreślić, że zawarte w dysertacji treści mają dużą wartość użyteczną w obszarze potrzeb bezpieczeństwa, co oznacza, że merytorycznie dysertacja tworzy podstawy do dalszych analiz nad podjętymi problemami. Niestety dysertacja zawiera sporo uchybień pisarskich a także logicznych. Nie mają one bardzo istotnego wpływu na zaprezentowane treści, ale mogą być czasami irytujące dla czytelnika (na przykład rozpoczynanie zdania od skrótu). Należy podkreślić, że wartość merytoryczną dysertacji podnoszą liczne zobrazowania sporządzone w postaci schematów, tabel, rysunków a nawet zdjęć. Na podkreślenie zasługuje również solidna bibliografia. W tym też kontekście z uznaniem odnoszę się do przeprowadzonych badań, jakie Doktorant przeprowadził na rzecz uwiarygodnienia wyników zawartych w dysertacji.

W mojej ocenie, mimo wskazanych uchybień, dysertacja jest materiałem uporządkowanym i uzasadnionym, stanowiącym niewątpliwie znaczącą wartość poznawczą. Zawarte w niej wyniki badań naukowych są bardzo interesujące i powinny stanowić cenne źródło wiedzy w doniesieniu do problematyki zawartej w temacie rozprawy. Rozprawa może być także pomocna w doskonaleniu pracy podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny, czego efektem powinien być wzrost skuteczności ich działań.

PYTANIE: *proszę wymienić, jakie główne kierunki dalszych badań nasuwają się Panu po zakończeniu badań nad treściami dysertacji?*

WNIOSEK KOŃCOWY

W ocenie całości rozprawy chcę podkreślić, że **Doktorant - Pan Wojciech Apiecionka** osiągnął zamierzony cel badań, poprzez właściwą weryfikację hipotezy, zaś przedłożona do oceny rozprawa doktorska napisana została właściwie i ze znajomością metodologicznych podstaw prowadzenia badań naukowych.

Ja, niżej podpisany stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska Pana mgr Wojciecha Apiecionka spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571) i wnioskuję do Rady Naukowej Dyscypliny Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego o dopuszczenie Pana mgr Wojciecha APIECIONKA do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w dziedzinie Nauk Społecznych w dyscyplinie Nauki o Bezpieczeństwie.

Arkadiusz Sefkiewicz